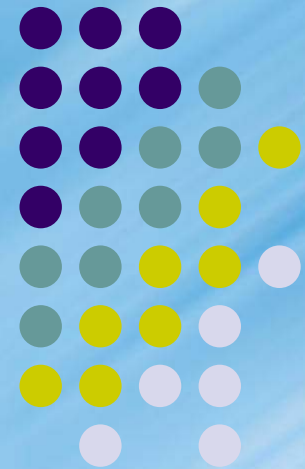

Досить було однієї людини,
щоб урядувати цілу націю

до 200-річчя
від дня народження
Тараса Шевченка

Наукова бібліотека
Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка

*Тарас Шевченко
народився на українській землі,
під українським небом,
проте він належить до тих людей-світолів,
що стають дорогими для всього людства
і що в пошані всього людства
знаходять своє безсмертя.*

О. Гончар

Народився щоб осяяти Україну

(матеріали про життя і творчість Т.Г. Шевченка)

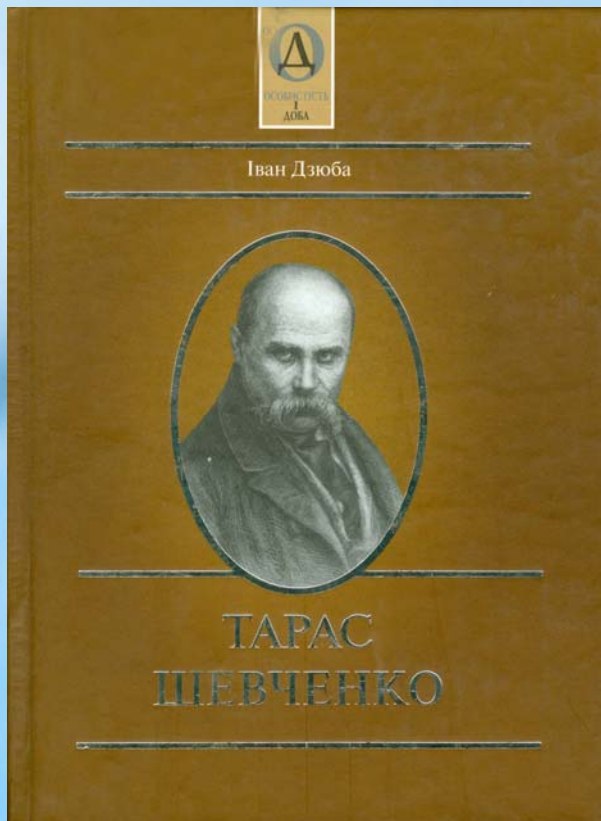

У всякого своя доля і свій шлях широкий ...

М.Т. Шевченко

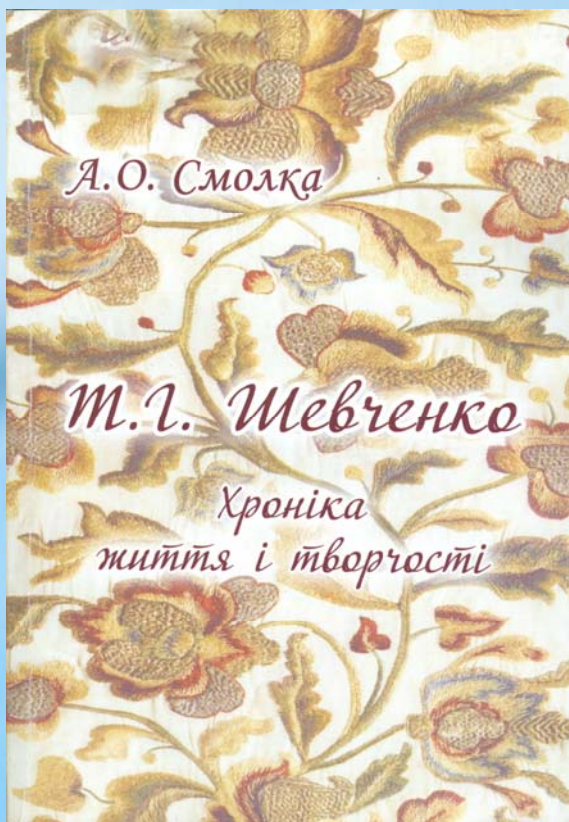

Дзюба І. Тарас Шевченко / Іван Дзюба. – К. : Альтернативи, 2005. – 704 с.: іл.

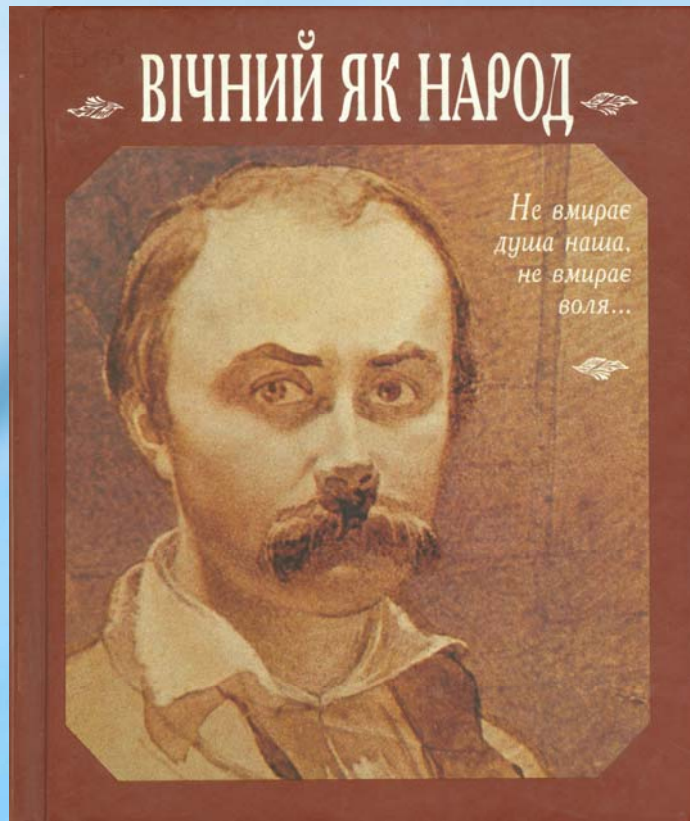
Пропонована книга є спробою поєднати докладну розповідь про життєвий шлях Тараса Шевченка з текстологічним аналізом його поетичних і прозових творів та коротким оглядом малярської спадщини. Автор прагнув охопити весь обшир літературної та громадянської діяльності великого сина України в широкому історичному контексті, розкрити центральне місце Шевченка в усьому національному житті.

Смолка А. О. Т. Г. Шевченко. Хроніка життя і творчості / А. О. Смолка. – К. : Віп прінт, 2010. – 415 с. : іл. – Бібліогр.: 407-411.

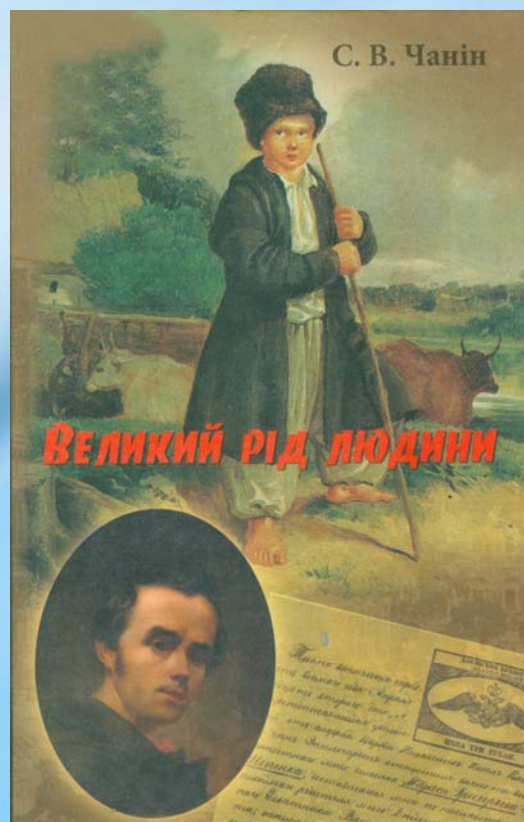
У книзі відображене Шевченкове життя як таке, його літературна і художня творчість. Фактичний матеріал подано в поєднанні з самозбереженням поета-митця та свідченнями сучасників.

Вічний як народ. Сторінки до біографії Т. Г. Шевченка : навч. посіб. / авт.-упоряд. О. І. Руденко, Н. Б. Петренко. – К. : Либідь, 1998. – 272 с.

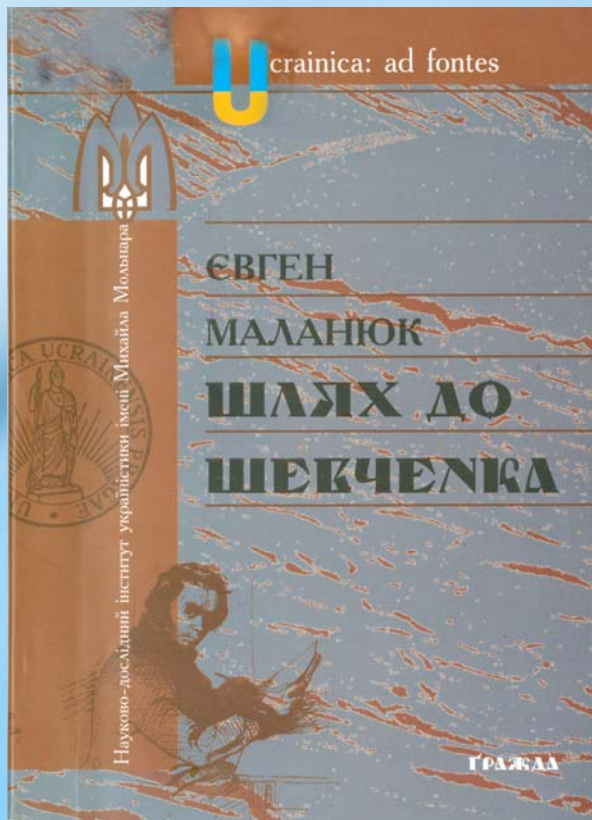
Тема України, доля народу, біблійні мотиви — ці невичерпні пласти творчості українського генія, великого поета і художника Т. Г. Шевченка висвітлюються в книзі. Сторінки життя та творчості Кобзаря, хрестоматійно відомі теми доповнюють і поглиблюють раніше не публіковані документи, спогади сучасників Т. Г. Шевченка, а також репродукції з його картин, офортів, автографи тощо.

Чанін С. В. Великий рід великої людини : науково-популярний нарис про Т.Г. Шевченка та його родовід / С. В. Чанін. – К. : Елібре, 2008. – 160 с. – Загол. обкл.: Великий рід людини. – Бібліогр.: с.140.

Книга Сергія Васильовича Чаніна «Великий рід великої людини» – це наукове дослідження генеалогічного древа роду Шевченків, а конкретніше – гілочки рідного брата батька Т. Г. Шевченка – Шевченка Омеляна Івановича (1788 – близько 1880). Автор глибоко розуміє необхідність збереження шевченкових нащадків (генеалогії) для теперішніх і майбутніх людей. Правдиві архівні факти викликають довіру в читачів, адже в праці детально викладені взаємозв'язки всіх родичів цієї гілочки. Водночас авторові вдалося віднайти історичні світлини родичів (друкуються вперше) – це свідчення копіткої роботи в державних архівах, музеях, бібліотеках, при особистих зустрічах з нащадками. Автор, досліджуючи і поціновуючи рід Шевченків, досяг своєї мети – зберіг відомості про наших пращурів і передав ці знання наступним поколінням.

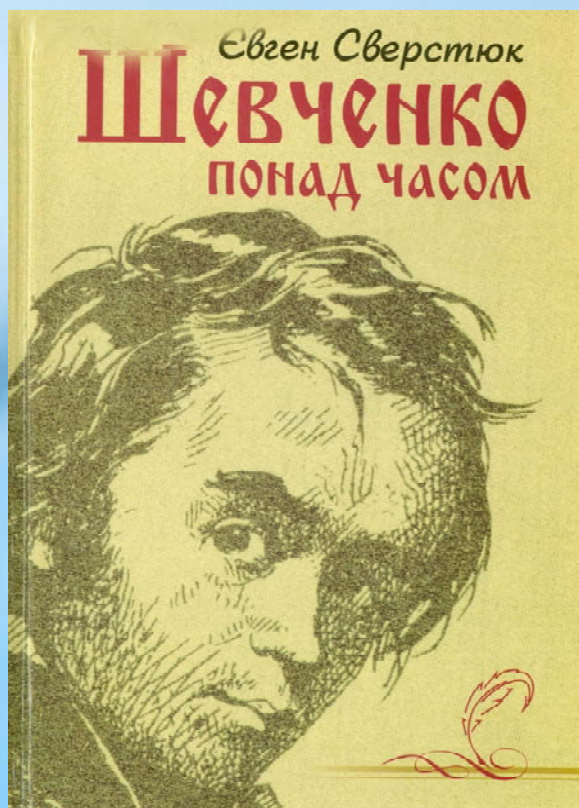
Маланюк Є. Шлях до Шевченка / Є. Маланюк ;
Ужгород. нац. ун-т, Наук.-дослід. ін-т україністики
імені Михайла Мольнара. – Ужгород : Гражда, 2008. –
48 с. – (Серія Ucrainica: ad fontes. Кн. II.).

Передрук статті Євгена Маланюка, яка вперше була надрукована в 1942 році в празькому щомісячнику "Пробоем". Тараса Шевченка розуміємо настільки, наскільки розуміємо себе – свій час і Україну в ньому. Але щоб краще зрозуміти його як нашого сучасника, треба осягнути його як сучасника людей, проблем, суспільства. Він сам приходить у наш день. Але й ми повинні йти в його час. Лише так між нами й ним буде порозуміння. Праця Євгена Маланюка «Шлях до Шевченка» веде нас цим шляхом. Проект «Ucrainica ad fontes».

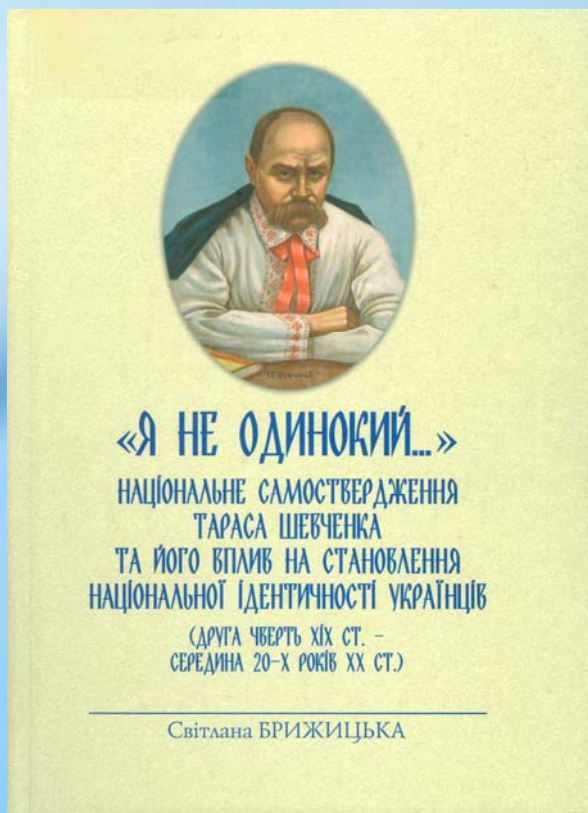

**Сверстюк Є. Шевченко понад часом : есеї /
Є. Сверстюк. – Луцьк ; К. : Терен : Києво-Могилянська
академія, 2011. – 280 с.**

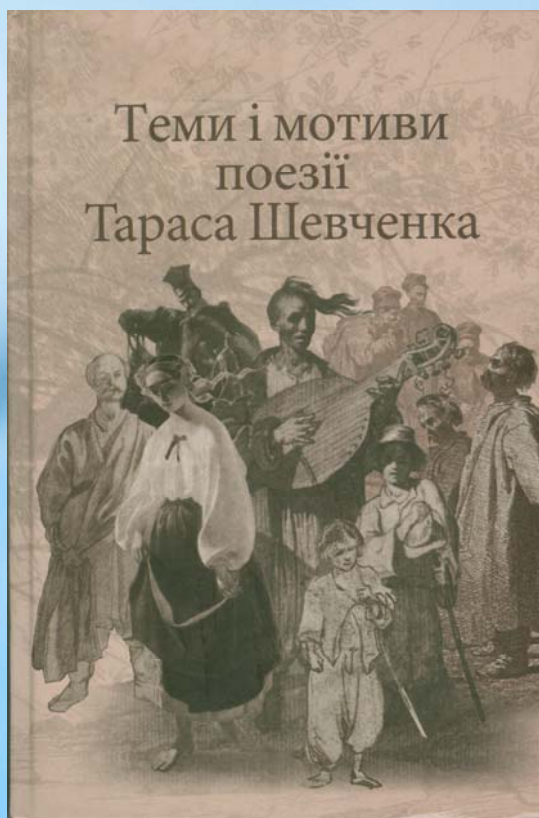
280-сторінкове видання під однією обкладинкою об'єднало шевченкознавчі праці, які Євген Сверстюк написав протягом більш ніж півстоліття. На початку презентації правозахисник, публіцист, віце-ректор Українського католицького університету Мирослав Маринович заінтригував переповнений зал: "Ця книга відкриває нам Шевченка у зовсім іншому ключі". І ключ цей веде до ближчого знайомства із Кобзарем — не тільки як з генієм, а й як із людиною.

Брижицька С. А. "Я не самотній" ... Національне самоствердження Тараса Шевченка та його вплив на становлення національної ідентичності українців (друга чверть ХІХ ст. - середина 20-х років ХХ ст.) : монографія / С. А. Брижицька ; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Центр українознавства. – Черкаси : Брама-Україна, 2006. – 192 с. – Бібліогр.: с. 169-185.

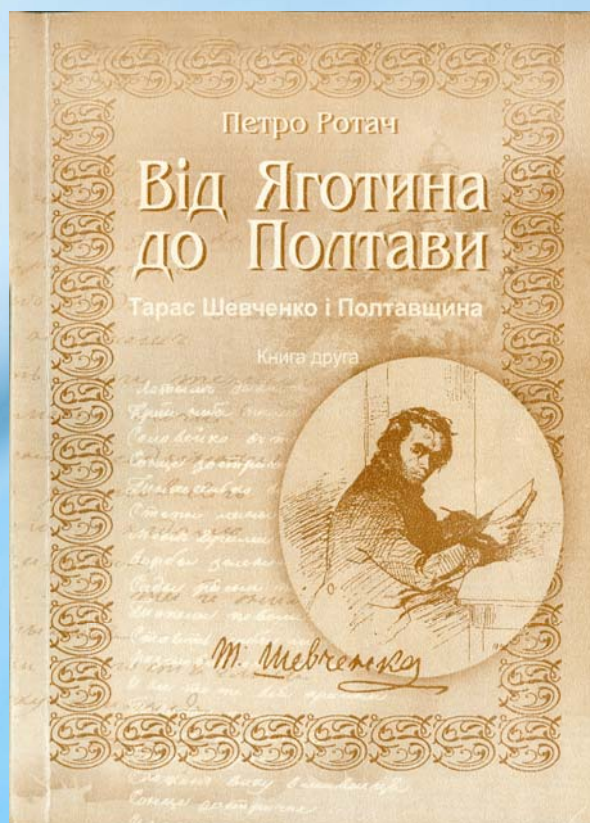
У представленій книзі вперше комплексно досліджено процес національного самоствердження Тараса Шевченка та його вплив на становлення національної ідентичності українців (друга чверть ХІХ ст. – середина 20-х рр. ХХ ст.). На широкій джерельній базі з'ясовуються складові національного самоствердження поета; досліджуються формовияви його національної самосвідомості. Доведено, опосередковано за листами до митця існування його впливу на формування національної ідентичності його сучасників. Визначено значущість і соціальну функцію постаті поета для українців. Простежено визначення українцями себе як «українців» через вживання української мови, національне ототожнення з образом Т. Шевченка.

**Теми і мотиви поезії Тараса Шевченка / НАН України,
Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Наук. думка,
2008. – 374 с.**

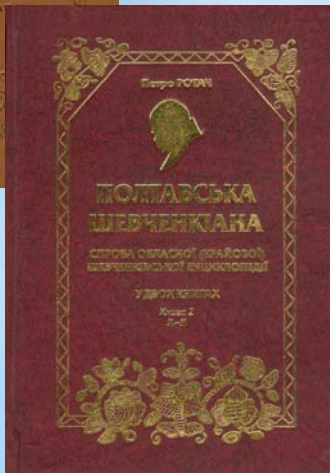
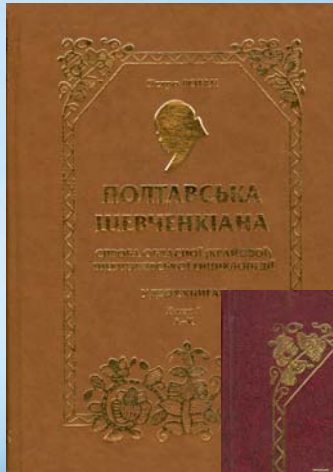
Видання містить тексти найбільшого за обсягом розділу «Теми і мотиви поезії Шевченка», який входить до 4-го тому «Шевченківської енциклопедії». Представлені тут статті, кожна з яких становить окреме дослідження, мають концептуальне значення для розуміння світогляду Т. Шевченка, його філософських, релігійних, історіософських, культурологічних, естетичних уявлень та переконань. За тематикою і змістом вони становлять новацію в шевченкознавстві. Розглядаються наступні теми і мотиви поезії Шевченка: Україна, добро і зло, воля, слава, помста, революціонізм, час, мотив шляху, доля, любов, родина, самотність, смерть, майбутнє, біблійні мотиви у творчості Шевченка; агіографія християнська в літературній творчості Шевченка.

Ротач П. Від Яготина до Полтави. Кн. 2. Тарас Шевченко і Полтавщина / П. Ротач. – Полтава : Верстка, 2002. – 260 с.

Ця книга присвячена темі зв'язків Тараса Шевченка з Полтавщиною та розповіді про людей, які вивчали і дбали про пошанування імені Великого Кобзаря на полтавській землі. У цій книзі містяться різнопланові матеріали: статті, розвідки, бібліографічні розвідки. Одні з них доповнюють образ Т. Шевченка часу його «гостин» на Полтавщині в 40-50 -х роках ХІХ ст., в інших розповідається про діячів літератури і мистецтва, яких «опромінила» і наснажила творчість Т. Шевченка (О. Псьол, Л. Жемчужников, Є. Милорадович, І. Кавалерідзе та ін.). Взаємини Варвари Рєпніної і Тараса Шевченка – виняткова сторінка в біографії молодого поета, і їй віддано в книзі належну увагу. Є тут матеріали, почерпнуті з архівів, книжок і людської пам'яті; є розповіді про те, як полтавці шанували поета та його «Кобзар», про місцевих видавців шевченківських творів і, зрештою, про любовне пошанування пам'яті Великого Кобзаря.

Ротач П. П. Полтавська Шевченкіана. Спроба обласної (крайової) Шевченківської енциклопедії : у 2 кн. / П. П. Ротач. – Полтава : Дивосвіт, 2005–2009. –

У «Полтавській Шевченкіані» подано відомості про перебування Великого Кобзаря у нашому краї у 1843-1844, 1845-1846 та 1859 роках, місця, які він відвідав, людей, з якими зустрічався, дружив, яким присвячував свої твори. Картотеку відомостей, пов'язаних з перебуванням Тараса Шевченка на Полтавщині, колом його побратимів, знайомих, дослідників, шанувальників його творчості, митців, котрі увічнили образ Великого Кобзаря у своїх творах, Петро Петрович збирав усе життя. Письменник і літературознавець Петро Ротач своєму найдорожчому творінню дав скромний підзаголовок: «Спроба обласної (крайової) Шевченківської енциклопедії».

Зв'язки з Полтавщиною у Тараса Шевченка були міцнішими, ніж з іншими куточками України. Це засвідчує полтавець Петро Ротач у своїй крайовій Шевченківській енциклопедії, яку він називав працею свого життя. Книга складається із двох томів. Енциклопедія набула розголосу. Її високо оцінили у Національному заповіднику та у музеї Тараса Шевченка у Петербурзі.

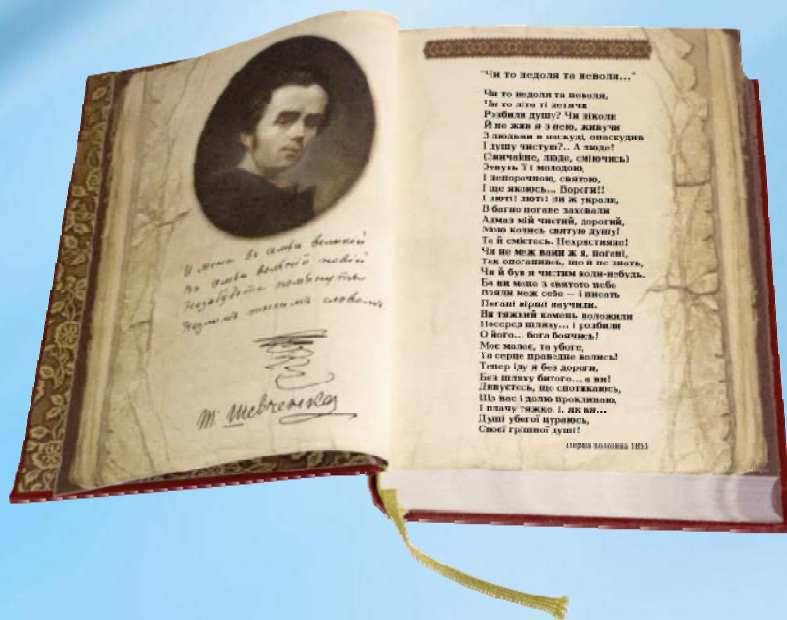
“Кобзар” – книга на віки

(колекція “Кобзарів” в бібліотеці Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка)

Жарасів “Кобзар” - то для народу великий дар

народна мудрість

Шевченко Т. Г. Кобзарь : на укр. и англ. яз. Ч. 1 /
Т. Г. Шевченко ; оформ. худож. Т. С. Пресняковой. –
Репринт. воспроизведение женеvского изд. 1878 г. –
К. : Добровільне тов-во любителів книги УРСР, 1991. –
129 с. : іл. – У оформ. книги використані мал.
Т. Г. Шевченка.

Перше мініатюрне видання кобзаря (Частина I) було надруковане 1878 року в Женеві форматом 55x85 мм, українською мовою, тиражем 1000 прим. В друкарні «Громади», заснованій М. Драгомановим, і хоча у вихідних даних женеvського «Кобзаря» (1878) нема його імені, можна впевнено припустити його активну участь у підготовці його видання. Для женеvського «Кобзаря» були підібрані найбільш крамольні, антимонархічні та антикріпосницькі, заборонені цензурою твори, що висловлювали провідну ідею поета – звільнення пригнобленого народу. Упорядники ще збагатили видання важливими додатками. Так замість титула йде присвята «Нашим землякам на Україна – на роковини Шевченка. 26 лютого 1878 року – Кузьма і Сірко видавці».

Шевченко Т. Г. Кобзарь. Гайдамаки / Т. Г. Шевченко / пер. Н. В. Гербель.- С.-Пб. : Типографія А. С. Суворина, 1886. – 72 с. : іл.

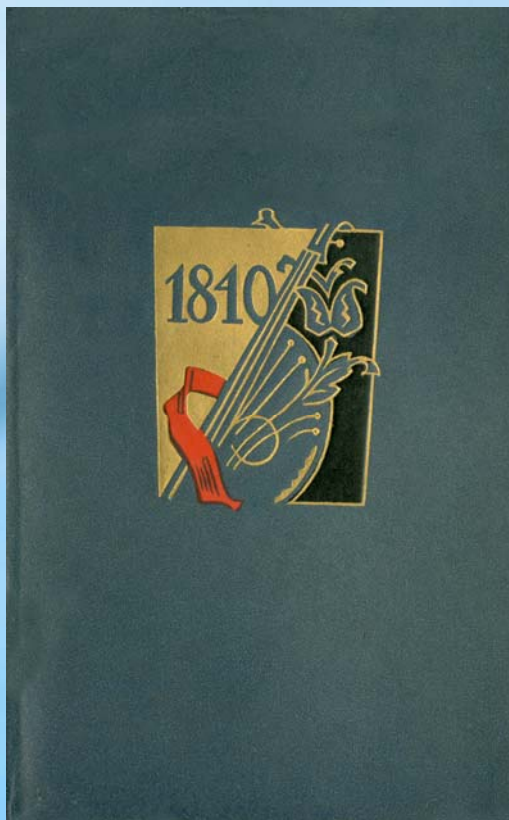
Ілюстрована книга "Кобзар. Гайдамаки", Т.Г. Шевченко. Видавництво Суворіна 1886 Автор численних ілюстрацій на окремих аркушах і в тексті – український живописець Опанас Георгійович Сластьон. Ця книга по праву вважається найбільш красиво оформленим виданням "Гайдамаків" свого часу. Збільшений формат. У видавничому м'якій палітурці. Її особливість полягає в тому, що поряд з текстом оригіналу на сторінках розміщений переклад тексту російською мовою у виконанні відомого поета і перекладача Н.В. Гербеля.

**Шевченко Т. Г. Кобзарь / Т. Г. Шевченко ; в переводе
И. А. Белоусова. – М. : Типо-литогр. Т-ва
И. Н. Кушнерев и К°, 1911. – 163 с.: портр.**

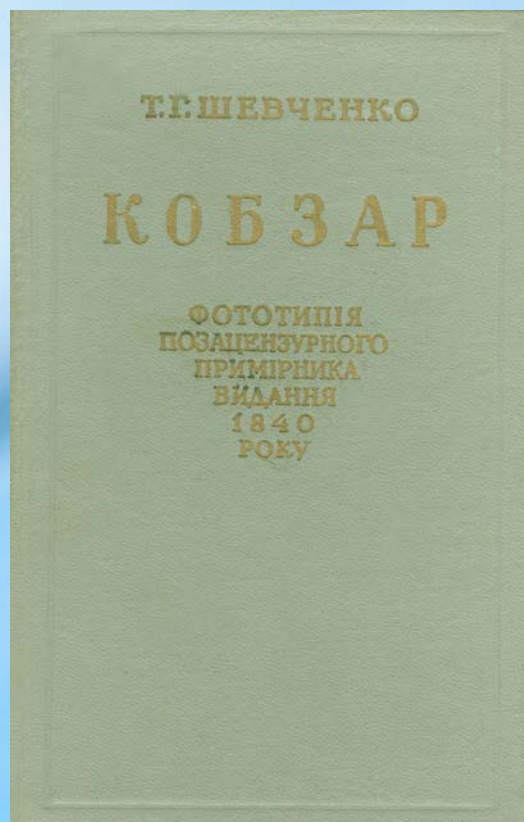
Представлена збірка – «Кобзар» Тараса Шевченка, виданий у перекладі російського поета-самоука Івана Белоусова. Крім свого традиційного наповнення, «Кобзар» містить біографію Т. Г. Шевченка, в якій детально описуються найголовніші віхи життя поета, стосунки із людьми, які його оточували, періоди творчого життя тощо.

Шевченко Т. Г. Кобзар / Т. Г. Шевченка. – К. : Вид-во АН УРСР, 1962. – 124 с.

Представлена книга є фотомеханічним перевиданням унікального поза цензурного примірника 1840 року, оригінал якого зберігається у Науковій бібліотеці імені М. Горького Санкт-Петербурзького державного університету імені О. А. Жданова. Окрім безпосередньо віршів (транслітерованих російською) у книзі міститься післямова, що розповідає про історію появи згаданого оригінального видання.

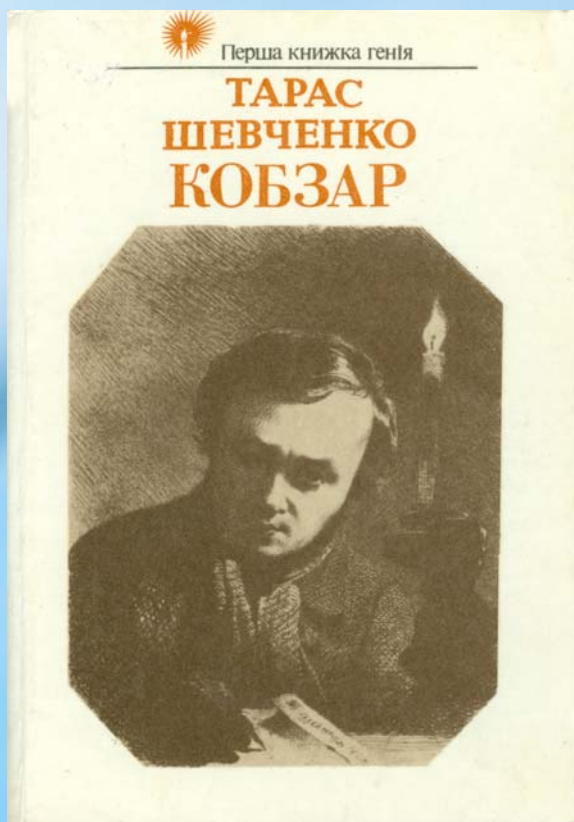
Шевченко Т. Г. Кобзар : фототипія позацензурного примірника вид. 1840 р. / Т. Шевченка. – К. : Вид-во АН УРСР, 1962. – 124 с.

Представлена книга є копію унікального позацензурного видання «Кобзаря» Тараса Шевченка, в якому було відновлено рядки, вилучені цензором під час підготовки збірки до друку. Оригінал, з якого зроблено фототипію, було видано ще за життя Тараса Григоровича – 1840 року. Оригінал зберігається у Науковій бібліотеці імені М. Горького Санкт-Петербурзького державного університету імені О. А. Жданова. Окрім безпосередньо віршів (транслітерованих російською) у книзі міститься післямова, що розповідає про історію появи згаданого оригінального видання.

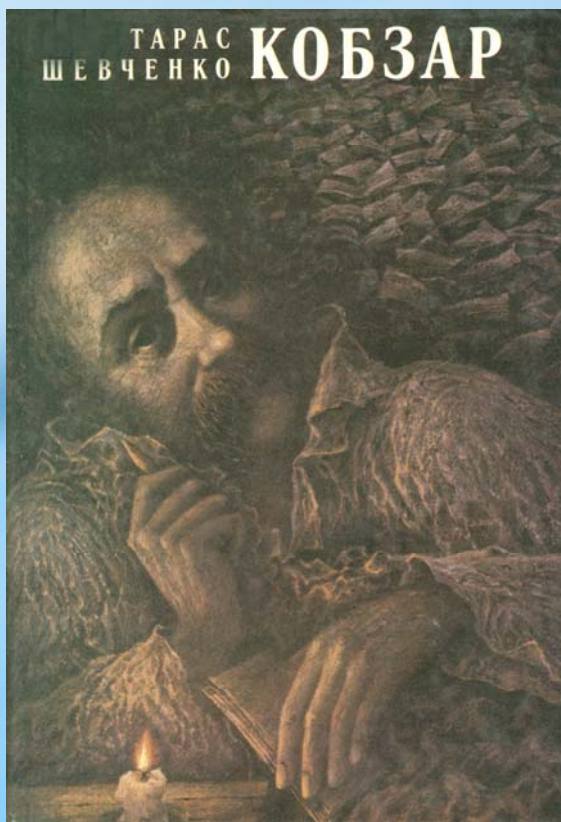

Шевченко Т. Г. Кобзар / Т. Г. Шевченко. – К. : Веселка, 1990. – 144 с. : іл.

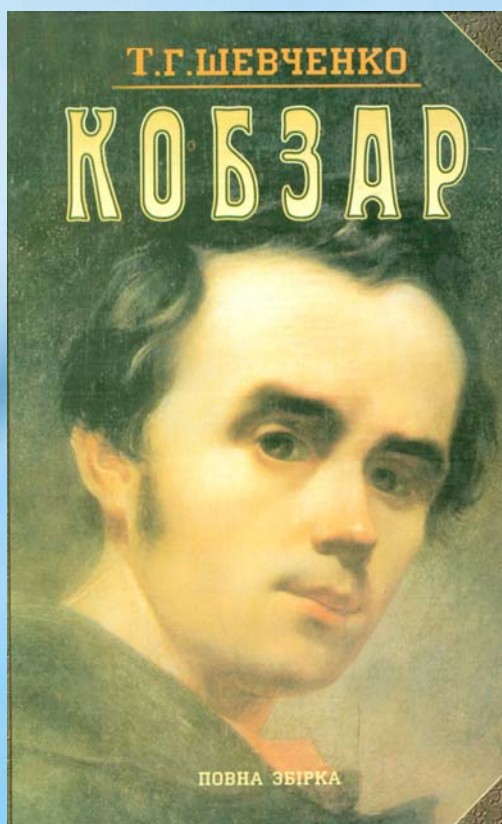
Представлене видання «Кобзаря» присвячене 150-річчю виходу в світ цієї перлини української літератури світового значення. Дане видання містить саме ті твори, що склали першу книжку 1840 року. Збережено первісну верстку, формат сторінок, ілюстрації – з художнього доробку Т. Шевченка. Друкується в сучасному правописі з унікального примірника «Кобзаря», що зберігається Науковій бібліотеці імені М. Горького Санкт-Петербурзького державного університету імені О. А. Жданова. Передмова Дмитра Павличка, підготовка текстів та післямова Василя Бородина.

Шевченко Т. Г. Кобзар / Т. Г. Шевченко. – К. : Дніпро, 1994. – 687 с. : іл.

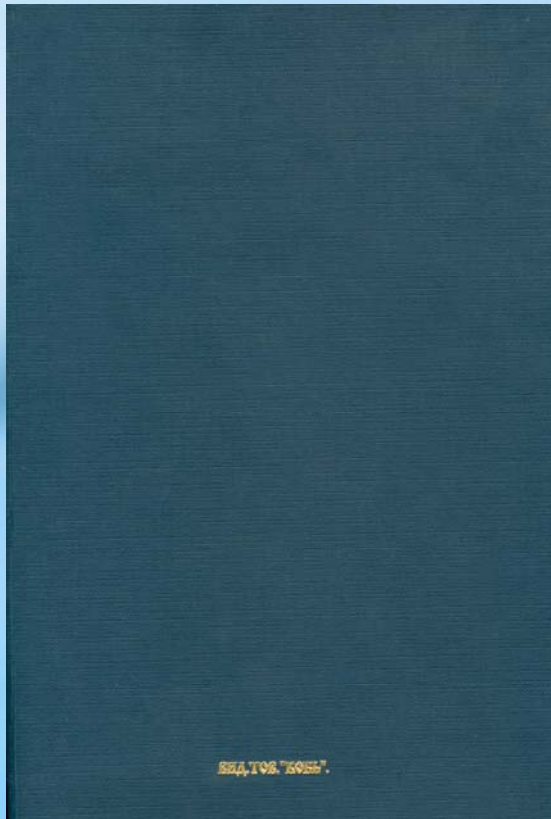
Представлене видання містить ілюстрації Івана Марчука з малярського циклу «Шевченкіана», за який було отримано Державну премію 1997 року. Багато паралелей можемо спостерегти між життями Шевченка й Марчука: обидва вийшли з глибин українського села; обидва без протекції, завдяки лише вродженому талантові й титанічній праці, досягли найвищих мистецьких вершин; обидва, попри популярність і славу, усе життя були самотниками. Його Шевченкіана — це сорок два твори (із ста задуманих), це Шевченків «Кобзар» з його, Марчуковими, малюнками.

Шевченко Т. Г. Кобзар: Повна збірка / Т. Г. Шевченко ;
вступ. ст. та прим.: Р.Ф.Полонського. – Х. : Фоліо, 2005.
– 736 с. – Прим.: с.702-726. – Список іл.: с.727.

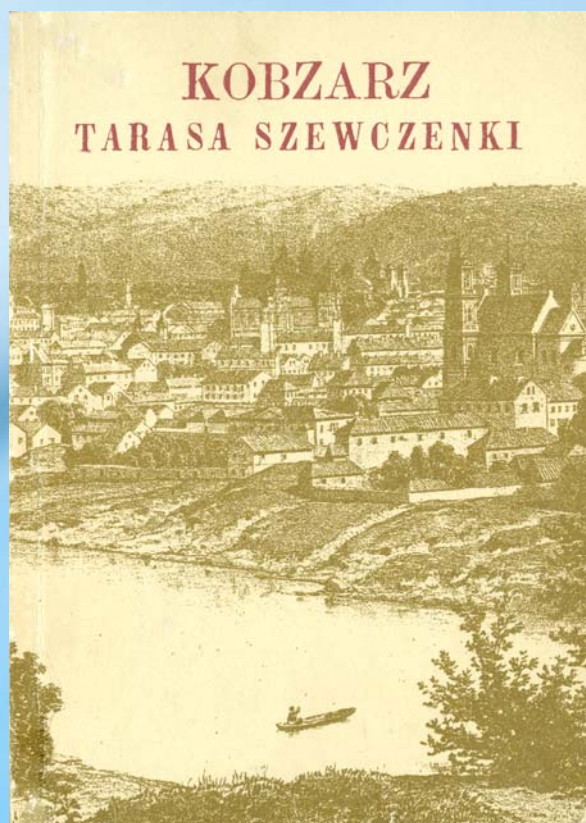
Дане видання «Кобзаря» - повне, без вилучень і спотворень, зібрання поезій Т. Г. Шевченка. В цьому виданні використані репродукції з офортів і малюнків Тараса Шевченка 1843-1860 років та ілюстрацій Опанаса Сластіона до поеми Т. Шевченка «Гайдамаки» 1866 року видання.

**Шевченко Т. Поезія Тараса Шевченка. Кобзар. Т. 1.
Чигиринський кобзар / Т. Шевченко. –
Переяслав-Хмельницький, 2007. – 474 с.**

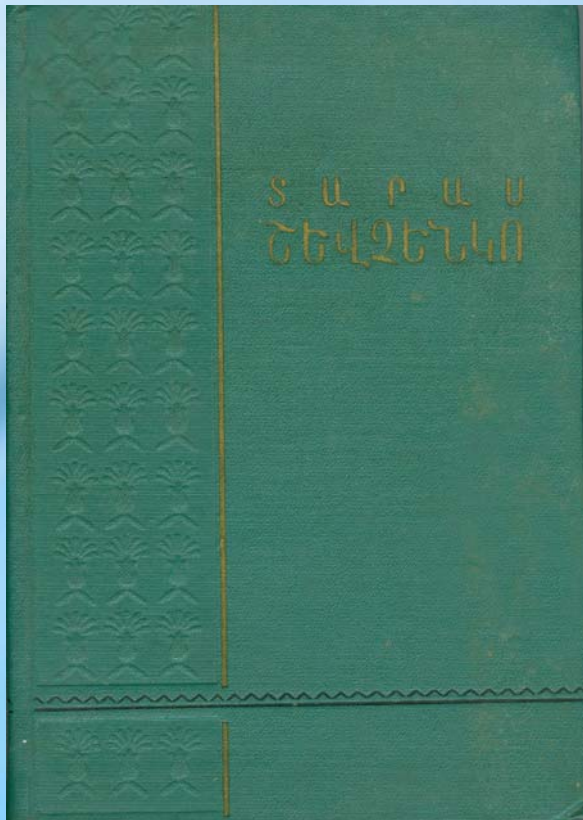
*До 200-річчя народження Т. Шевченка.
Першодрук авторського зібрання «Поезія
Т. Шевченка». Видавці: «Товариство
шанувальників кобзарства «Кобъ» та «Музей
кобзарства НІЕЗ «Переяслав». Оформлення
книги, підготовка текстів та післямова Валерія
Мормеля – засновника та багаторічного
керівника Музею Кобзарства у м. Переяслав-
Хмельницькому Київської області.*

Taras Szewczenko. Kobzarz : z malorossyjskiego spolszczył / tłum. Władysław Syrokomla. – Wilno : Nakładem A. Assa, 1863. – 120 s.

Фототипне перевидання першого «Кобзаря» польською мовою. 130 років тому, в 1863 році, напередодні польсько-литовського повстання, у Вільнюсі (тоді Вільно), був уперше виданий польською мовою «Кобзар» Тараса Шевченка в перекладі Владислава Сирокомлі (таке було прибране літературне ім'я Людвіка Кондратовича) Шевченківський «Кобзар» у перекладі Владислава Сирокомлі був виданий тричі, а саме: у 1863 році у Вільно, у 1872 році у Варшаві і у 1883 році у Львові.

Шевченко Т. Г. Кобзар / Т. Г. Шевченко ; перек. Гегам Сарян. – Єреван : Айпетран, 1954. – 301 с. – [Вірм. мовою].

Гегам Сарян – заслужений діяч Вірменської РСР, Української РСР, вірменський поет та перекладач ХХ ст. культури переклав більшість поетичних творів Шевченка, що ввійшли згодом до вірм. видань «Кобзаря» (Єреван, 1939, 1954, 1961). Виданням «Кобзаря» Гегама Саряна 1954 року відкривається ще одна сторінка у розвитку шевченкознавства.

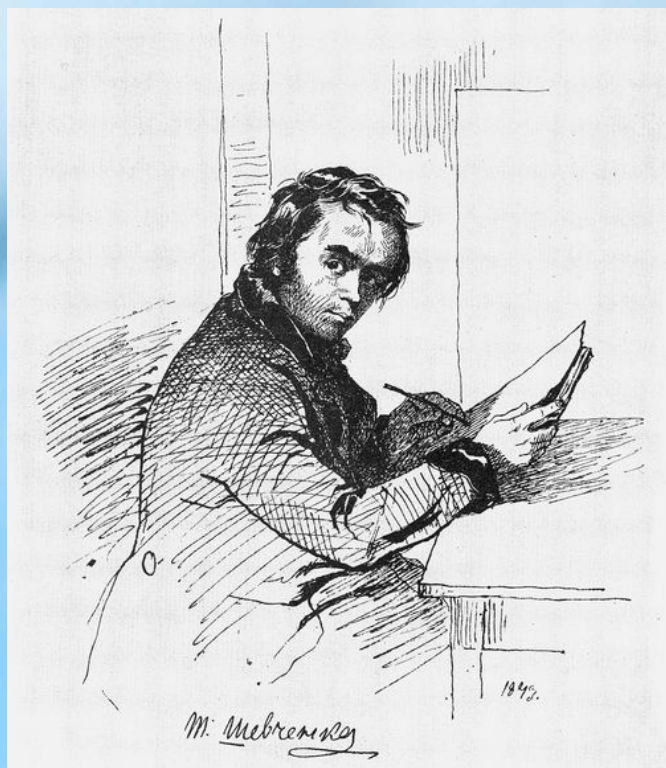
Між словом і пензлем

(література про Т.Г. Шевченка художника)

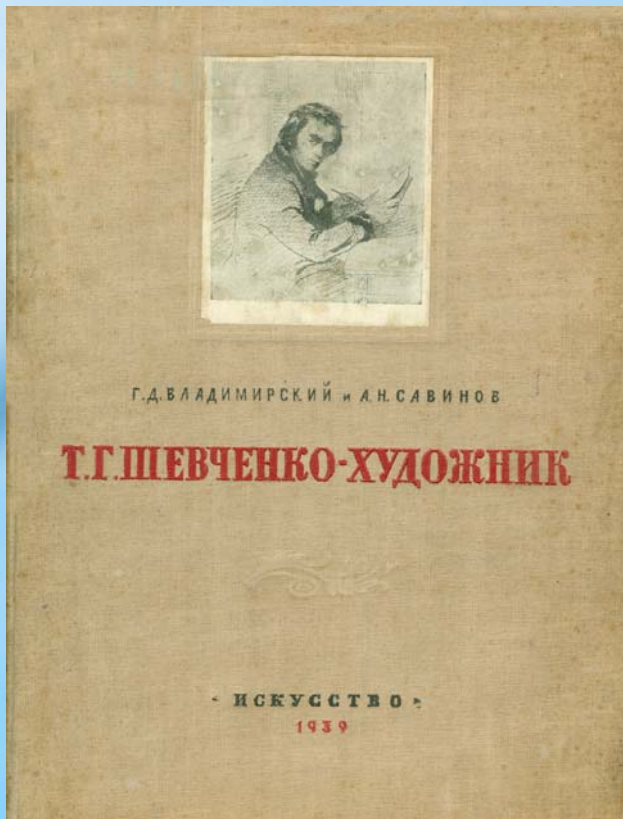

*Малярство - це німа поезія,
а поезія - промовисте малярство*

Леонардо да Вінчі

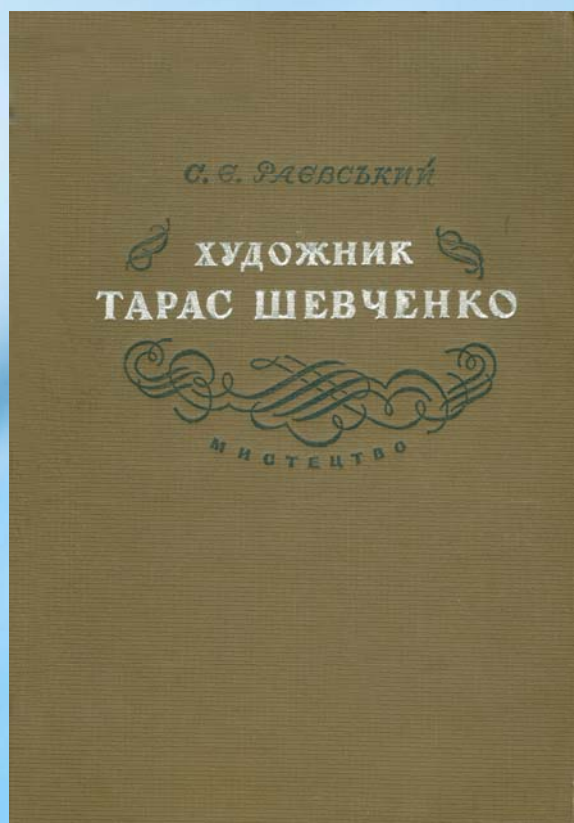

Владимирский Г. Д. Т. Г. Шевченко – художник /
Г. Д. Владимирский, А. Н. Савинов ; под ред.
Г. Е. Лебедева. – Л. ; М. : Искусство, 1939. – 50 с. : 36 л. ил.

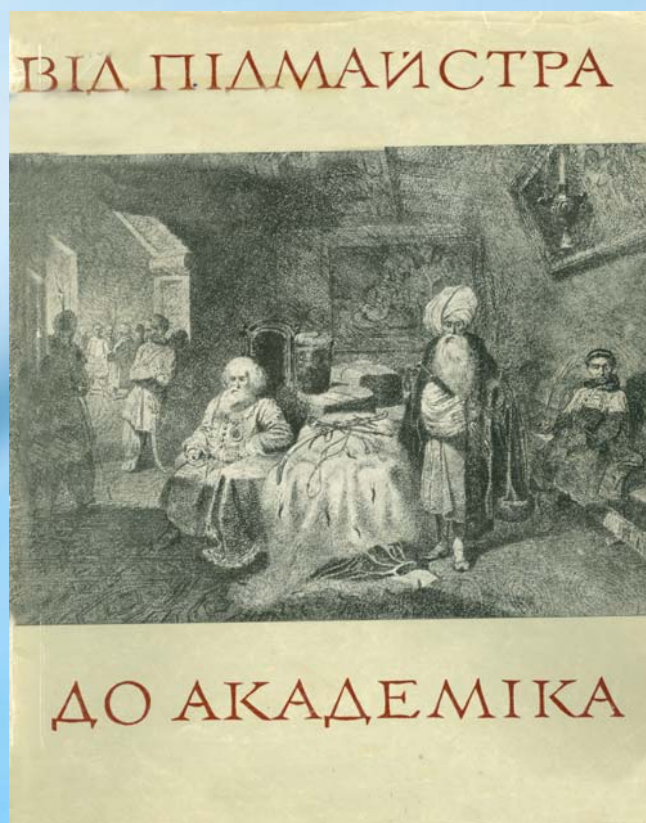
Це видання присвячене дослідженню постаті Тараса Григоровича Шевченка, а саме — його художньому таланту. Значну частину видання займає альбом (власне репродукції його картин). Нарис хронологічно змальовує розвиток художнього таланту Шевченка, називає людей, які сприяли становленню художника.

Раєвський С. Є. Життя і творчість художника Тараса Шевченка / С. Є. Раєвський. – Х. : Мистецтво, 1939. -118 с.
– Загол. обкл. : Художник Тарас Шевченко.

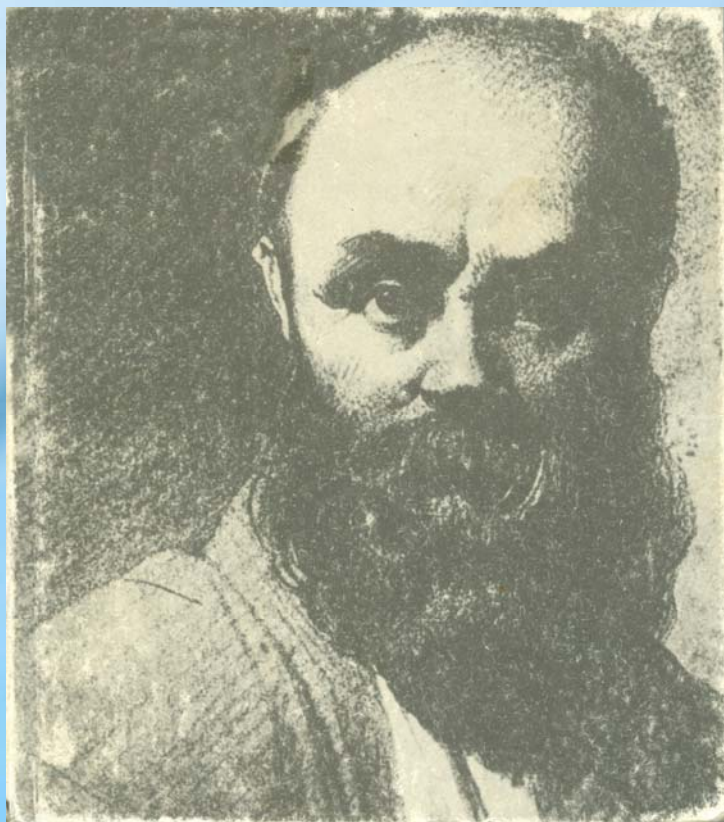
В книзі висвітлюється життєвий і творчий шлях Тараса Шевченка саме як художника. Його незламна воля переборола всі перепони, створювані самодержавно-кріпосницьким ладом. Мрія Тараса стати художником здійснилась, але якою ціною - про це розповідає його біографія. В усій історії живопису не знайти більш трагічної і водночас більш стійкої, незламної духом постаті, не знайти художника, що так наполегливо завойовував би своє право на творчість, як Шевченко. Видання доповнене значною кількістю чорно-білих ілюстрацій — фото, репродукцій художніх творів самого Т. Шевченка.

Анісов В. Від підмайстра до академіка : нарис про Шевченка-художника / В. Анісов, Є. Середа. – К. : Мистецтво, 1967. – 77 с. : іл.

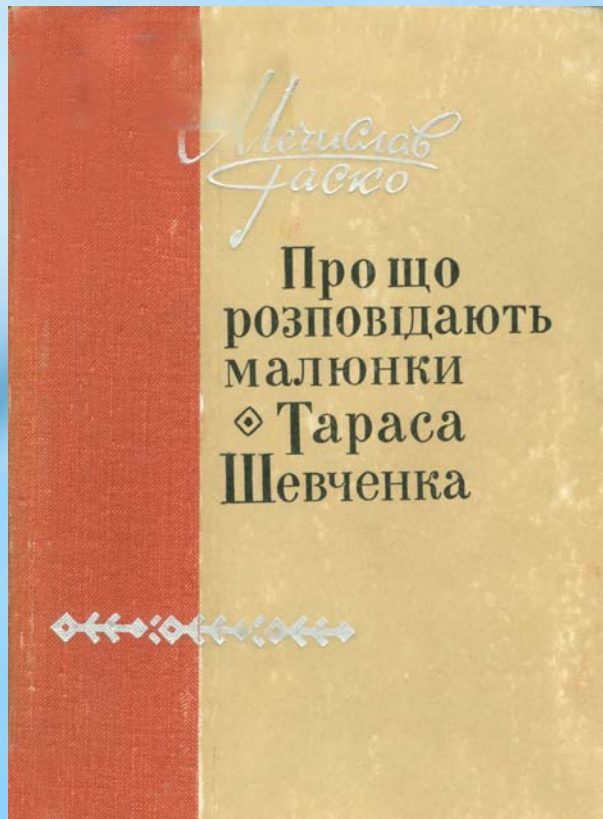
Автори цього популярного нарису дохідливо й цікаво розповідають про роль великого художника в розвитку українського образотворчого мистецтва, аналізують основні малярські та графічні твори Т. Г. Шевченка. Хвилюючі сторінки книги присвячені дружбі Т. Г. Шевченка з І. М. Сошенком та К. П. Брюлловим, його навчанню у видатного російського митця.

Яцюк В. М. Живопис – моя професія : Шевченкознавчі етюди / В. М. Яцюк. – К. : Рад. письменник, 1989. – 302 с. : іл.

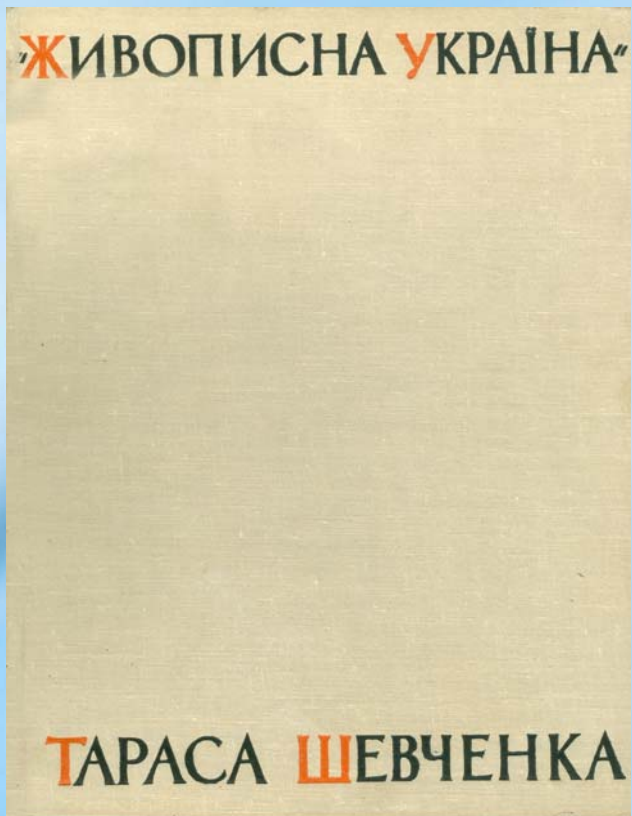
Книга присвячена малярській спадщині Т. Г. Шевченка. У ній досліджується особливості творчої праці художника, розповідається про історію створення ним картин та малюнків, уточнюється час і місце їхнього виконання, по-новому прочитуються деякі сторінки творчої біографії митця.

Гаско М. Е. Про що розповідають малюнки Тараса Шевченка. Шевченкознавчі етюди / М. Е. Гаско. – К. : Рад. письменник, 1970. – 227 с. : іл. – Бібліогр.: в приміт.

Книга є цікавим дослідженням, в якому по-новому висвітлюються деякі моменти біографії Т. Г. Шевченка часів Оренбурзького заслання. У своїй дослідницькій праці автор піддає сумніву датування ряду малюнків і листів великого поета, по-своєму розшифровує натяки і загадки в листах Броніслава Залеського, висловлює свої здогади про справжні імена осіб, зображених на ряді малюнків Шевченка. В етюдах книжки розповідається про зворушливу дружбу поета з російськими та польськими засланцями.

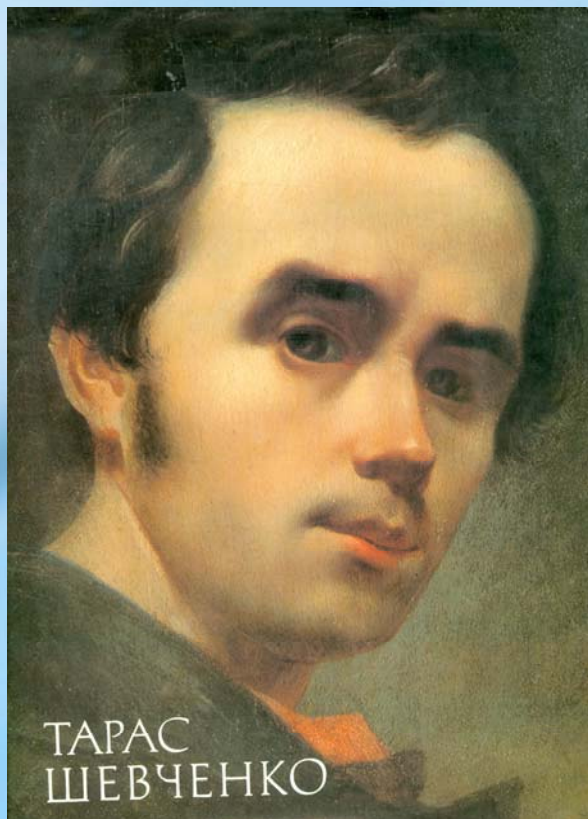
Владич Л. В. «Живописна Україна» Тараса Шевченка /
Л. В. Владич. – К. : Мистецтво, 1963. – 128 с. : іл.

«Живописна Україна» - серія офортів Т. Г. Шевченка. Перший твір критичного реалізму в українській графіці. "Ж. У." була задумана Шевченком, найімовірніше у 1843, під час перебування на Україні як художнє періодичне видання про її історію, народний побут, звичаї й фольклор, природу та історичні пам'ятки. Наприкінці 1844 в Петербурзі вийшов єдиний випуск з шести естампів. Шевченку не вдалося повністю здійснити свій задум, але й перший випуск «Живописної України» є видатним твором українського мистецтва. Він визначив шляхи подальшого розвитку української графіки. В 1861-62 рр. Л. Жемчужников

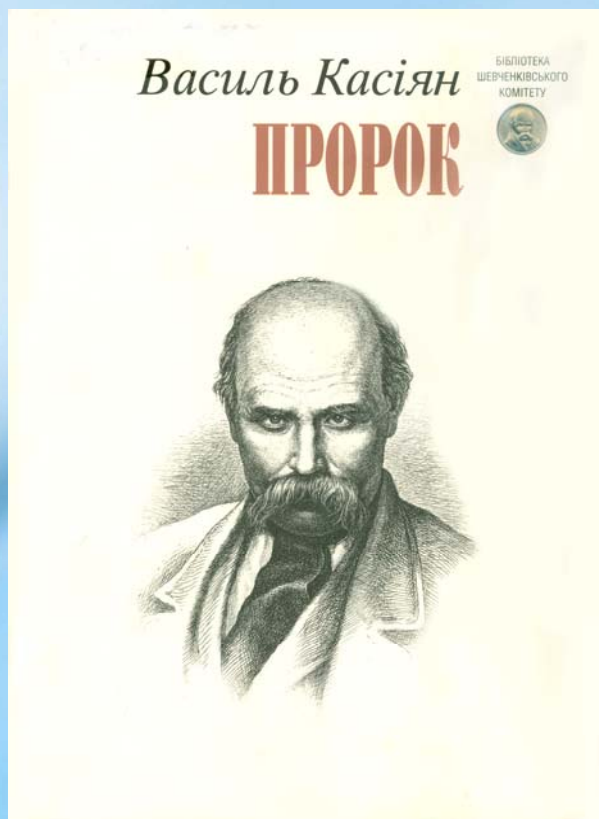
видав у Петербурзі альбом офортів «Живописная Украина», названий ним так на честь шевченківського видання. До участі у виданні Л. Жемчужников залучив українських і російських художників. Було видано 49 офортів, що виходили як додаток до журналу "Основа".

**Тарас Шевченко. Живопис. Графіка : альбом / авт.-упоряд.
Д. В. Степовик. – К. : Мистецтво, 1984. – 18 с. : 134 л. іл.**

Альбом виданий до 170-річчя з дня народження Тараса Григоровича Шевченка, в ньому відібрано 134 картини, малюнки та гравюри, що відображають основні етапи творчості майстра. У вступній статті дана характеристика життєвого і творчого шляху Шевченка, його внесок в українське образотворче мистецтво. Оригінали представлених в альбомі творів зберігаються в Державному музеї Тараса Шевченка в Києві. Видання складається з значної кількостю кольорових і чорно-білих ілюстрацій – фото, репродукцій художніх творів Т. Шевченка.

Касіян В. І. Пророк : Ярема Гоян : есе / В. І. Касіян ; ред. О. Б.Гоян. – К. : Веселка, 2006. – 432 с. : іл. – (Б-ка Шевченківського комітету).

Книжка «Пророк» унікальна в українському книговиданні, національному мистецтві і шевченкознавстві. Уперше в Україні відкривається скарбниця народу - Шевченкіана Василя Касіяна, щедро ілюстрований літопис життя і геніальної творчості Тараса Шевченка. Василь Касіян - учений-енциклопедист (Державна премія України за участь у виданні Української енциклопедії), академік, багаторічний голова Спілки художників України, Герой Праці, депутат Верховної Ради України, автор книг про мистецтво, дослідник графіки і малярства Шевченка, перший з українських митців Шевченківський лауреат. Книгою про Тараса Шевченка віддаємо шану Василеві Касіяну в 110-ту річницю його народження. Передмова Яреми Гояна. Видання доповнене значною кількістю чорно-білих ілюстрацій — фото, репродукцій художніх творів самого Т. Шевченка.